

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 4 mars 1915 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående årligt understöd åt biträdande postexpeditören Elin Hedvig Carolina Axelsson.

I en den 12 februari 1915 till riksdagen avläten, till bankoutskottet hänvisad proposition nr 32 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att biträdande postexpeditören *Elin Hedvig Carolina Axelsson* må från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas ur postverkets tjänst, under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av 900 kronor.

Till stöd för denna proposition åberopas utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, vari föredragande departementschefen anfört följande:

»I skrivelse den 5 januari 1915 har generalpoststyrelsen gjort framställning om beredande av årligt understöd åt biträdande postexpeditören vid postkontoret i Enköping *Elin Hedvig Carolina Axelsson*.

Framställning
av general-
poststyrelsen.

Generalpoststyrelsen har i nämnda skrivelse beträffande *Elin Axelssons* anställning i postverkets tjänst och hennes levnadsförhållanden i övrigt meddelat följande.

Elin Axelsson, som är född den 6 oktober 1852, antogs till extra biträde eller, såsom det sedermera kallats, biträdande postexpeditör den 30 december 1871 och har i sådan egenskap tjänstgjort vid postkontoren i Enköping, Norrköping, Nora, Hudiksvall och Söderhamn. Sedan den 1 juli 1901 tjänstgör hon vid postkontoret i Enköping. Hon har således nu bakom sig en tjänstetid av 43 år. Under sin tjänstetid har hon åtnjutit ledighet under sammanlagt 1 år 8 månader 22 dagar, därav 362 dagar på grund av sjukdom.

I årligt arvode har Elin Axelsson uppburit:

januari 1872—mars 1874	300 kronor,
april 1874—november 1891	900 » ,
december 1891—december 1897	960 » ,
januari 1898—december 1899	1,080 » ,
januari 1900—december 1906	1,200 » ,
januari 1907—december 1910	1,350 » ,
från och med januari 1911	1,500 » .

Hennes tjänstgöring har varit av sådan beskaffenhet, att densamma kan väl vitsordas. Sedan åtskilliga år tillbaka har dock hennes arbetsförmåga varit så nedsatt, att det syns styrelsen önskligt, att hon inom den närmaste framtiden frånträder sin befattning. Hon har ock numera uppnått den tjänst- och levnads-ålder, att hon, därest hon vunnit ordinarie anställning, varit skyldig att avgå från sin befattning.

Anledningen till att Elin Axelsson icke befordrats till ordinarie tjänst har varit, att hon saknat därför erforderlig utbildning. Därvid torde dock böra tagas i betraktande, att vid den tid, då hon antogs till extra biträde, något minimum av kompetensfordringar för att antagas till dylikt biträde ej fastställts samt att utbildningskurser ej voro obligatoriska.

Beträffande Elin Axelssons ekonomiska förhållanden har upplysts, att hon ej äger andra medel för sitt uppehälle än det arvode, hon nu uppbär från postverket. Försävt nu kan bedömas, torde hon sålunda, sedan hon entledigats från sin befattning i postverket, för sin återstående livstid bliva för sitt uppehälle helt beroende av det understöd, som kan bliva henne beviljat. Med hänsyn till såväl hennes långa tjänstetid som ock vad som blivit upplyst rörande hennes ekonomiska förhållanden synes det därför styrelsen skäligt, att detta understöd måtte fastställas till högsta möjliga belopp.

I anledning härav har styrelsen ansett sig böra, såsom skett beträffande åtskilliga med Elin Axelsson jämförliga befattningshavare, föreslå, att vid beräkning av det understöd, som må kunna tilldelas henne, som utgångspunkt må tagas $\frac{2}{3}$ av senast innehavda arvode eller i detta fall 1,000 kronor. Då hon emellertid ej erlagt pensionsavgifter, anser styrelsen, att vid understödsbeloppets bestämmande någon reduktion av nämnda belopp bör göras.

Med stöd av det sålunda anförda har generalpoststyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bevilja årligt ålderdomsunderstöd av 900 kronor åt Elin Axelsson, att utgå å postverkets pensionsstat från och med månaden näst efter den, under vilken entledigande från hennes befattning vid postverket kan varda henne meddelat.

Stats-
kontoret.

Till följd av remiss har statskontoret den 26 januari 1915 avgivit utlåtande i ärendet. Statskontoret har därvid, med hänsyn till Elin Axelssons levnads- och tjänstålder och då, enligt vad generalpoststyrelsen meddelat, hennes arbetsförmåga sedan åtskilliga år tillbaka varit så nedsatt, att styrelsen funnit önskligt, att hon inom närmaste framtiden

frånträdde sin befattning, förklarar, att statskontoret, som icke hade något att erinra mot det föreslagna understödsbeloppet, ansåge sig böra tillstyrka bifall till styrelsens förevarande framställning.

Då Elin Axelsson icke är innehavare av ordinarie befattning i postverkets tjänst, är hon icke enligt gällande bestämmelser berättigad till pension. Hon är emellertid nu 62 år gammal och har 43 tjänstår samt skulle sålunda, därest hon ägt ordinarie anställning, hava varit pliktig att mot pension avgå från sin befattning. Att hon ej befordrats till ordinarie tjänst, har, enligt vad generalpoststyrelsen upplvst, varit beroende därpå, att hon saknat därför erforderlig utbildning. Hennes mångåriga tjänstgöring är väl vitsordad.

Departements-
chefen.

Billigheten synes fordra, att extra posttjänstemän, som oförvittligt skött sin tjänst under åtminstone så lång tid, att de, därest de innehaft fast anställning hos postverket, skulle vara berättigade till pension, komma i åtnjutande av skäligt ålderdomsunderstöd, när behov därav föreligger. I detta fall är upplvst, att Elin Axelsson efter sitt entledigande ur postverkets tjänst bliver för sitt uppehälle hänvisad enbart till dylikt understöd. Härtill kommer vidare, att hennes arbetskrafter på grund av begynnande ålderdomsskröplighet äro så nedsatta, att hon enligt styrelsens mening ej längre bör få kvarstanna å sin befattning. Med hänsyn till nu angivna omständigheter tvekar jag ej att förorda generalpoststyrelsens framställning.

Jag tillåter mig i detta sammanhang erinra därom, att riksdagen i ett flertal liknande fall bifallit av Kungl. Maj:t framlagda propositioner om understöd åt extra, med Elin Axelsson i förevarande avseende jämförliga befattningshavare i postverket. Sålunda har riksdagen beviljat pensionsunderstöd åt följande biträdande postexpeditörer, nämligen år 1910 till Anna Maria Hammarstrand, född Flycht (900 kronor), år 1911 till Paul Olsson Wahrenman (1,200 kronor), år 1912 till Johan Alfred Rylander (1,200 kronor) samt år 1913 till Emma Oscara Katarina Boström (900 kronor). Numera antagas ej till dylika extra befattningshavare andra personer än sådana, som medelst genomgående av postlevkurs visat sig hava förvärvat de kunskaper, en posttjänsteman anses böra besitta. Av de tidigare, ehuru blott i enstaka fall, till biträdande postexpeditörer antagna personer, som icke erhållit vederbörlig utbildning och som på denna grund icke blivit befordrade till ordinarie tjänstemän, kvarstår numera endast ett ringa fåtal i postverkets tjänst. Det torde således kunna förväntas, att liknande pensionsfrågor framdeles endast i ytterst få fall komma att uppstå.

Beträffande det belopp, varmed understödet i förevarande fall bör utgå, har jag ej något att erinra mot generalpoststyrelsens förslag, vilket ock av statskontoret lämnats utan anmärkning.»

Med tillstyrkande av bifall till Kungl Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att biträdande post-expeditören Elin Hedvig Carolina Axelsson må från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas ur postverkets tjänst, under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av niohundra kronor.

Stockholm den 4 mars 1915.

På bankoutskottets vägnar:

THEODOR ADELSWÄRD.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Neiglick*, *Hedenstierna*, *Hallin*, *Wickman*, *Gustafsson*,
Roos, *Boberg* och *Gelotte*; samt
av andra kammaren: herrar *friherre Adelswärd*, *Vahlquist*, *Söderberg* i Stockholm,
Olsson i Blädinge, *Hellberg* i Lycksele, *Kristensson*, *Söderberg* i Hobborn och *Carlson* i
Herrljunga.
